

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: 286 840 129

E-mail: cvvm@soc.cas.cz

Postoj české veřejnosti k přijímání uprchlíků září 2015

- ❖ Polovina české veřejnosti se kloní k názoru, že by ČR neměla přijímat uprchlíky ze zemí postižených válečným konfliktem, 40 % je pro jejich přijetí do doby, než budou schopni vrátit se do země svého původu. Jen velmi malá část občanů ČR (4 %) pak zastává názor, že by ČR měla uprchlíky přijmout a nechat je usadit se zde.
- ❖ V září 2015 bylo 69 % obyvatel ČR starších 15 let proti přijímání uprchlíků a imigrantů z Blízkého východu a severní Afriky.
- ❖ Proti přijetí některých uprchlíků z Ukrajiny bylo 49 % lidí, pro 43 %.
- ❖ Postoje obyvatel Slovenska jsou v obecné rovině více negativní, v postojích k přijímání konkrétních skupin obyvatel jsou pak srovnatelné s ČR. Obyvatelé Polska jsou o něco více nakloněni některé uprchlíky přijímat.

Zpracoval:

Martin Buchtík

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210310593

e-mail: martin.buchtik@soc.cas.cz

V září 2015 dotazovalo Centrum pro výzkum veřejného mínění sadu otázek týkající se postojů veřejnosti k přijímání uprchlíků, konkrétně pak na přijímání uprchlíků z regionů postižených válkou obecně a následně na podporu přijetí některých uprchlíků z Blízkého východu a severní Afriky, resp. Ukrajiny. Šetření proběhlo 7. – 14. září.

Pod zastřešením CEORG¹ byly otázky ve stejném znění položeny také na Slovensku a v Polsku.

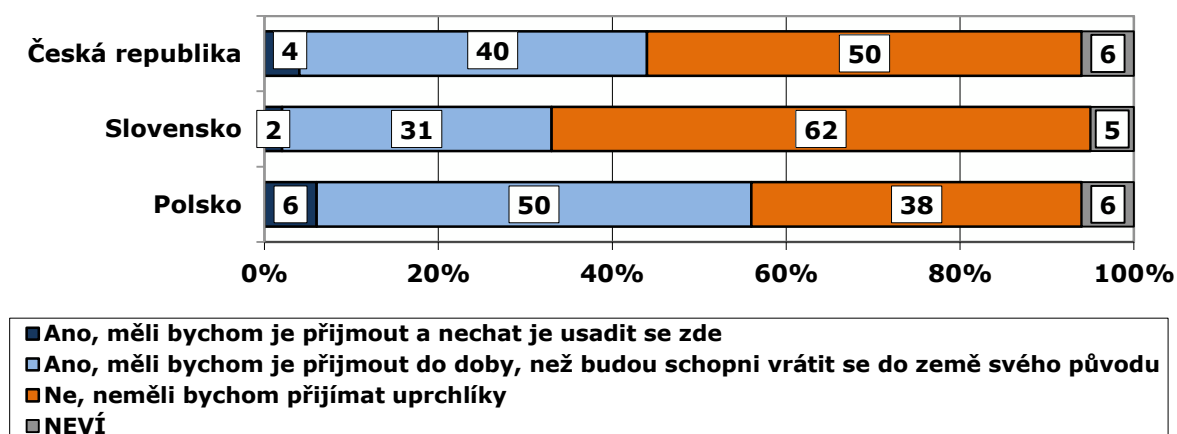
¹ CEORG [The Central European Opinion Research Group] zahrnuje tři instituce zabývající se výzkumem veřejného mínění v ČR [CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i. - Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR], v Maďarsku [TÁRKI - Társadalomkutatási Intézet és Társadalomkutatási

V uplynulém roce, zejména v důsledku vojenských konfliktů, čelila Evropská unie zvýšenému počtu uprchlíků. Podle poloviny české veřejnosti (50 %) by Česká republika neměla tyto uprchlíky přijímat vůbec, 40 % je pro jejich přijetí do doby, než budou schopni vrátit se do země svého původu. Jen velmi malá část občanů ČR (4 %) pak zastává názor, že by ČR měla uprchlíky přijmout a nechat je usadit se zde. Slovenská veřejnost je v tomto ohledu ještě o něco více vyhraněná, 62 % Slováků je proti přijímání uprchlíků. V Polsku je to naopak méně: 38 %. Více viz Graf 1.

Podpora přijímání uprchlíků na přechodnou dobu se zvyšuje s nejvyšším dosaženým vzděláním a zvyšující se životní úrovní (což jsou do značné míry propojené charakteristiky). Výrazně se neliší podle věku nebo pohlaví.

Z předchozích šetření víme, že česká veřejnost očekává, že se cizinci co nejvíce přizpůsobí zvyklostem české kultury a dlouhodobě je vnímá jako určité bezpečnostní riziko². Zároveň jsou také obyvatelé ČR velmi negativně nastaveni vůči tzv. imigračním kvótám. V červnu 2015 jejich mírnější verzi, než jaká byla přijata v září 2015, podporovala jen pětina těch, kteří měli alespoň přibližnou představu, o co se jedná.³

Graf 1. Postoj k přijímání uprchlíků ze zemí postižených válečným konfliktem (v %)⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 7. - 14. 9. 2015, 994 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor; Slovensko - FOCUS, 1. 9. - 9. 9. 2015, 1003 respondentů starších 18 let; Polsko - CBOS, 17. - 24. 8. 2015, 1040 respondentů starších 18 let.

Informatikai Egyesülés] a v Polsku [CBOS - Centrum Badania Opinii Społecznej]. S CEORG pravidelně spolupracuje i slovenská agentura FOCUS.

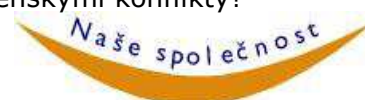
² viz. např. Postoje české veřejnosti k cizincům:

http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7350/f3/ov150303b.pdf

³ viz. např. Postoj české veřejnosti k přijímání imigrantů a uprchlíků:

http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7411/f3/pm150723.pdf

⁴ Znění otázky: „V uplynulém roce, zejména v důsledku vojenských konfliktů, čelila Evropská unie zvýšenému počtu uprchlíků. Podle Vašeho názoru, měla by Česká republika (resp. Slovensko/Polsko) přijmout uprchlíky ze zemí postižených vojenskými konflikty?“

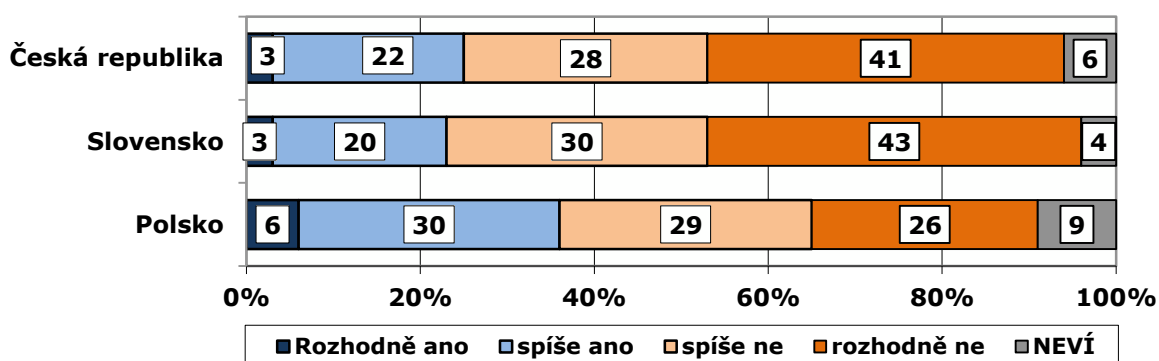

Při více konkrétním dotazování je postoj obyvatel ČR k přijímání uprchlíků z Blízkého východu a severní Afriky více vyhraněný a poměrně jednoznačný. Zatímco přijetí alespoň některých uprchlíků podporuje čtvrtina (3 % rozhodně a 22 % spíše ano) z nich, 69 % (41 % rozhodně a 28 % spíše ne) zastává názor, že by Česká republika neměla přijímat žádné uprchlíky a imigranty z těchto regionů. Jak je patrné, lidé zastávající názor proti přijetí uprchlíků jsou výrazně častěji o svém názoru pevně rozhodnuti (viz Graf 2).

Relativně více nakloněni přijetí alespoň nějakých azylantů jsou lidé s vysokoškolským vzděláním (40 %). Z pohledu dalších sociodemografických charakteristik se jednotlivé skupiny výrazněji neliší.

V mezinárodním srovnání jsou pak postoje Čechů a Slováků v podstatě shodné, obyvatelé Polska jsou přijímání uprchlíků z těchto regionů mírně více nakloněni, i když i mezi nimi převládá negativní postoj (36 % vs. 55 %).

Graf 2. Postoj k přijímání uprchlíků z Blízkého východu a severní Afriky (v %)⁵

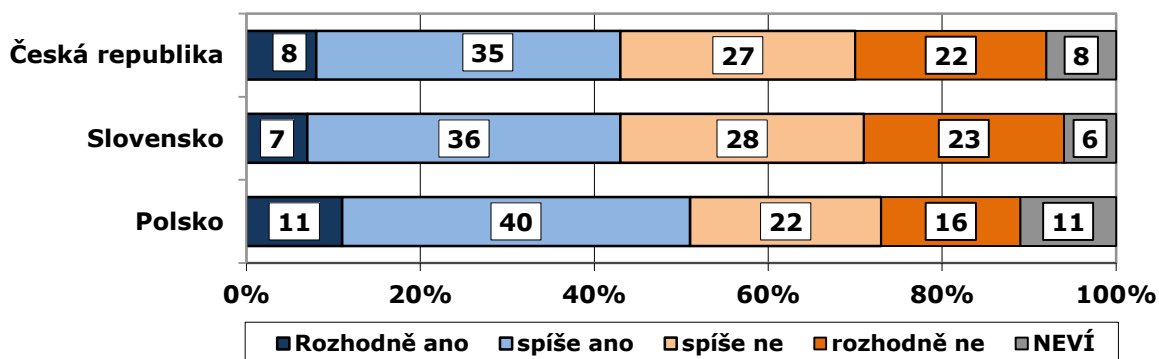

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 7. - 14. 9. 2015, 994 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor; Slovensko - FOCUS, 1. 9. - 9. 9. 2015, 1003 respondentů starších 18 let; Polsko - CBOS, 17. - 24. 8. 2015, 1040 respondentů starších 18 let.

⁵ Znění otázky: „Velký počet uprchlíků z Blízkého východu a severní Afriky přišel většinou do jihoevropských zemí, které nejsou schopny zvládnout takové množství uprchlíků. Podle Vašeho názoru, měla by Česká republika (resp. Slovensko/Polsko) přijmout některé z těchto uprchlíků přicházejících do EU?“

Postoj k uprchlíkům z Ukrajiny (viz Graf 3) je pak již méně jednoznačný. Přijetí podporuje 43 % (8 % rozhodně, 35 % spíše ano) obyvatel, naopak proti jejich přijímání je 49 % (22 % rozhodně, 27 % spíše ne) populace starší patnácti let. I zde je ze sociodemografického hlediska podpora imigrantů z Ukrajiny vyšší mezi lidmi s vysokoškolským vzděláním (57 %) a vyšší životní úrovni (49 %). Z hlediska věku nesledujeme žádný statisticky významný trend. Postoje obyvatel Polska a Slovenska sledují stejný trend jako v předchozí otázce. Poláci jsou tedy o něco vstřícnější k přijímání uprchlíků z východu Ukrajiny (51 % pro, 38 % proti), názory obyvatel Slovenskou jsou prakticky totožné s těmi českými (42 % pro, 51 % proti).

Graf 3. Postoj k přijímání uprchlíků z východu Ukrajiny (v %)⁶

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 7. - 14. 9. 2015, 994 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor; Slovensko - FOCUS, 1. 9. - 9. 9. 2015, 1003 respondentů starších 18 let; Polsko - CBOS, 17. - 24. 8. 2015, 1040 respondentů starších 18 let.

⁶ Znění otázky: „„Konflikt na východní Ukrajině také způsobil nárůst počtu ukrajinských uprchlíků. Měla by Česká republika (resp. Slovensko/Polsko) přijmout Ukrajince z oblastí postižených válečným konfliktem?““

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost, v15-09</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>7. – 14. září 2015</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>994</i>
Počet tazatelů:	<i>228</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
Otázky:	<i>PM.203; PM.204; PM.205</i>
Zveřejněno dne:	<i>7. října 2015</i>
Zpracoval:	<i>Martin Buchtík</i>

Autoři:

Martin Buchtík je vedoucím Centra pro výzkum veřejného mínění v Sociologickém ústavu AV ČR, v.v.i.. Zabývá se formováním velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různě velkých obcí.

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různě velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně.

Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt **Naše společnost**, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

